

KKTC Merkez Bankası ve KKTC İstatistik Kurumu
Tarafından Uluslararası Para Fonu (IMF) Altıncı El Kitabına
Uygun Olarak Hazırlanan Ödemeler Dengesi İstatistikleri
İle İlgili Ortak Basın Duyurusu

Güncel uluslararası kavram ve standartlara uyumlu bir şekilde, karar alıcılar ve veri kullanıcılarına karşılaştırılabilir, tutarlı, şeffaf, doğru ve güvenilir ödemeler dengesi istatistikleri üretilmesi için konuya yönelik bilgi paylaşımı, işbirliği ve görev dağılımının belirlenmesi amacıyla, 2020 yılı Haziran ayında “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu Arasında Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin oluşturulması İle İlgili İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu kapsamda IMF’nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanan 2022 yılı ödemeler dengesi istatistikleri yayınlanmıştır.

2019-2020-2021 yılları için yayınlanan ödemeler dengesi istatistiklerinde geçmişe dönük olarak “İthalat” kalemine su ve elektrik alımı hesaplamaları dahil edilmiş, ayrıca “Hizmetler Dengesi” ana kalemi altında yer alan “İnşaat”, “Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri”, “Diğer İş Hizmetleri”, “Yolcu” kalemleri verilerinde revizyon yapılmıştır. Bunlar dışında istatistikleri oluşturan verilerde yüksek tutarlı değişiklik yapılması halinde, kamuoyuna bilgi verme kaydıyla, geçmiş yıllara ait istatistikler güncellenebilmektedir.

Ödemeler Dengesi İstatistiklerine KKTC Başbakanlık İstatistik Kurumu (<https://stat.gov.ct.tr/>) ve KKTC Merkez Bankası (<http://mb.gov.ct.tr/>) resmi internet sitelerinden ulaşılabilecektir.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri - Tablo Açıklamaları (2022)

I. Cari İşlemler Hesabı

- ❖ Cari işlemler hesabı 2021 yılında 82,8 milyon ABD doları açık verirken, 2022 yılında 102,9 milyon ABD doları fazla vermiştir.

A. Dış Ticaret Dengesi

- ❖ 2021 yılında 150,1 milyon ABD doları olan ihracat rakamı, 2022 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,6 azalarak 144,7 milyon ABD dolarına gerilemiştir.
- ❖ 2021 yılında 1.585,7 milyon ABD doları olan ithalat rakamı, 2022 yılında yüzde 43,7 artarak 2.279,3 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda

- ❖ 2021 yılında 1.435,6 milyon ABD doları olan dış ticaret açığı, 2022 yılında önceki yıla göre yüzde 48,7 artarak 2.134,6 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

B. Hizmetler Dengesi

- ❖ 2021 yılında hizmetler dengesi kaynaklı net gelirler 907,3 milyon ABD doları iken, 2022 yılında 1.762,2 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Hizmetler dengesi kaynaklı gelirlerin en büyük iki kalemi “Seyahat” kalemi altında yer alan “Turizm” ve “Eğitim” kaynaklı gelirlerdir. Turizm kaynaklı net gelirler 2021 yılında 340,3 milyon ABD doları iken, 2022 yılında önceki yıla göre yüzde 241,6 artışla, 1.162,3 milyon ABD dolarına yükselmiştir. İlgili yükselişte hem kara kapılarından, hem de hava ve deniz yoluyla gelen yolcu sayılarının bir önceki yıla göre hızlı bir artış kaydederek salgın öncesi seviyeleri geçmiş olması önemli bir etken olarak görülmüştür. Eğitim kaynaklı net gelirler ise 2021 yılında 595,4 milyon ABD doları iken 2022 yılında yüzde 8,3 artarak 644,8 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

C. Birincil Gelir Dengesi

- ❖ Birincil gelir dengesi kaynaklı girişler, 2021 yılında 114,6 milyon ABD doları iken, 2022 yılında 142,9 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

D. İkincil Gelir Dengesi

- ❖ 2021 yılında 330,9 milyon ABD doları olan ikincil gelir dengesi kaynaklı girişler, 2022 yılında 332,4 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

II. Sermaye Hesabı

- ❖ 2021 yılında 15,9 milyon ABD doları, 2022 yılında 0,29 milyon ABD doları sermaye çıkışı gerçekleşmiştir.

III. Finans Hesabı

- ❖ KKTC ekonomisine 2021 yılında Finans Hesabı kalemleri kaynaklı net 268,8 milyon ABD doları giriş yaşanırken, 2022 yılında net 196 milyon ABD doları çıkış yaşanmıştır.
- ❖ Doğrudan Yatırımlar vasıtasıyla KKTC ekonomisine 2021 yılında 100 milyon ABD doları, 2022 yılında ise 418,5 milyon ABD doları giriş gerçekleşmiştir. 2021 ve 2022 yıllarında gayrimenkul kaynaklı yatırım ilk sıralarda yer almış ve sırasıyla 86,8 milyon ABD doları ve 394,6 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- ❖ KKTC’de faaliyet gösteren bankaların yurtdışında yerleşik kuruluşlar tarafından ihraç edilen menkul değerlere yönelik yatırımlarında, 2021 yılında 42,7 milyon ABD doları, 2022 yılında ise 103 milyon ABD doları artış yaşanmıştır.
- ❖ Diğer Yatırımlar kalemine bakıldığında, 2021 yılında net 175,7 milyon ABD doları, 2022 yılında ise net 27,5 milyon ABD doları giriş yaşanmıştır.
  - 2021 yılında KKTC’de faaliyet gösteren bankaların efektif ve yurtdışında yerleşik kuruluşlarda bulundukları hesaplarda 129,5 milyon ABD doları azalış, 2022 yılında ise 99,8 milyon ABD doları artış yaşanmıştır.
  - 2021 yılında Diğer sektörler (bankalar dışında yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin) yurtdışında bulundukları hesaplarda 30,9 milyon ABD doları artış, 2022 yılında ise 31,8 milyon ABD doları azalış gerçekleşmiştir.

- 2021 yılında krediler kaynaklı KKTC ekonomisine net 66,3 milyon ABD doları giriş sağlanmıştır. 2022 yılında bu rakam 92,1 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 ve 2022 yıllarında KKTC ekonomisine kredi hesabı altındaki girişlerin büyük bir bölümünü Türkiye Cumhuriyeti kredileri oluşturmaktadır.

4. Rezerv Varlıklar

- ❖ Rezerv varlıklarda 2021 yılında 35,8 milyon ABD doları düşüş, 2022 yılında ise 539 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.
  - Rezerv varlıkların alt kalemi olan efektif ve mevduatlarda 2021 yılında 85,1 milyon ABD doları azalış, 2022 yılında ise 135,9 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.
  - Menkul kıymetlerde ise 2021 yılında 49,4 milyon ABD doları, 2022 yılında ise 403,2 milyon ABD doları artış gerçekleşmiştir.

IV. Net Hata ve Noksan

- ❖ Net hata ve noksan hesabı 2021 yılında -170,1 milyon ABD doları, 2022 yılında ise 93 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Ödemeler Dengesi İstatistiklerinden yararlanacak tüm kullanıcılara faydalı olmasını diler, kamuoyunun bilgisine sunarız.

KKTC Merkez Bankası

KKTC İstatistik Kurumu

Ödemeler Dengesi İstatistiklerine KKTC Başbakanlık İstatistik Kurumu (<https://stat.gov.ct.tr/>) ve KKTC Merkez Bankası (<http://mb.gov.ct.tr/>) resmi internet sitelerinden ulaşılabilecektir.

Tablo 1. KKTC Ödemeler Dengesi
IMF Altıncı El Kitabına Göre Analitik Sunum
(Milyon ABD Doları)

		2021	2022
A-	CARİ İŞLEMLER HESABI	-82,78	102,93
1.	İhracat	150,12	144,71
2.	İthalat	1.585,74	2.279,33
	Mal Dengesi	-1.435,62	-2.134,63
3.	Hizmet Gelirleri	1.083,41	2.069,69
4.	Hizmet Giderleri	176,09	307,47
	Mal ve Hizmet Dengesi	-528,29	-372,40
5.	Birincil Yatırım Kaynaklı Gelirler	182,76	219,94
6.	Birincil Yatırım Kaynaklı Giderler	68,16	77,01
	Mal, Hizmet ve Birincil Gelir Dengesi	-413,69	-229,47
7.	İkincil Yatırım Kaynaklı Gelirler	330,91	332,41
B.	SERMAYE HESABI	-15,90	-0,29
C.	FİNANS HESABI	-233,00	-343,01
8.	Doğrudan Yatırımlar: Net Varlık Edinimi	0,00	0,00
9.	Doğrudan Yatırımlar: Net Yükümlülük Oluşumu	99,96	418,53
10.	Portföy Yatırımları: Net Varlık Edinimi	42,65	103,01
11.	Portföy Yatırımları: Net Yükümlülük Oluşumu	0,00	0,00
12.	Diğer Yatırımlar: Net Varlık Edinimi	-118,28	77,49
12.1.	Efektif ve Mevduatlar	-98,59	67,98
12.2.	Krediler	-19,69	9,51
13.	Diğer Yatırımlar: Net Yükümlülük Oluşumu	57,41	104,99
13.1.	Efektif ve Mevduatlar	10,78	3,38
13.2.	Krediler	46,63	101,61
	Cari, Sermaye ve Finans Hesapları	134,32	445,65
D.	NET HATA VE NOKSAN	-170,08	93,35
	GENEL DENGE	35,76	-539,01
E.	REZERV VARLIKLAR	-35,76	539,01

Tablo 2. KKTC Ödemeler Dengesi
IMF Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum
(Milyon ABD Doları) (Sayfa 1 / 4)

		2021	2022
I -	CARİ İŞLEMLER HESABI	-82,78	102,93
	Mal, Hizmet ve Birincil Gelir Dengesi (A+B+C)	-413,69	-229,47
	Mal ve Hizmet Dengesi(A+B)	-528,29	-372,40
A.	DIŞ TİCARET DENGESİ	-1.435,62	-2.134,63
	Toplam Mal İhracatı	150,12	144,71
	Toplam Mal İthalatı	1.585,74	2.279,33
1	Genel Mal Ticareti (Ödemeler Dengesi Tanımlı)	-1.444,96	-2.132,93
1.1.	İhracat	134,77	140,41
1.1.1.	İhracat f.o.b.	134,77	140,41
1.1.2.	Bavul Ticareti	0,00	0,00
1.1.3.	Uyarlama: Diğer Mallar	0,00	0,00
1.2.	İthalat	1.579,73	2.273,34
1.2.1.	İthalat c.i.f.	1.579,73	2.273,34
1.2.2.	Uyarlama: Navlun ve Sigorta	0,00	0,00
1.2.1.	Uyarlama: Diğer Mallar	0,00	0,00
2	Net Transit Ticaret Geliri	0,00	0,00
3	Parasal Olmayan Altın	9,34	-1,70
	İhracat	15,35	4,29
	İthalat	6,02	5,99
B.	HİZMETLER DENGESİ	907,33	1.762,22
	Gelir	1.083,41	2.069,69
	Gider	176,09	307,47
1	Başkasına ait Fiziksel Girdiler İçin İmalat Hizmetleri	0,00	0,00
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	0,00	0,00
2	Bakım ve Onarım Hizmetleri	0,00	0,00
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	0,00	0,00
3	Taşımacılık	-5,69	-18,93
	Gelir	7,32	18,02
	Gider	13,01	36,94
3.1.	Yolcu	-9,87	-27,16
	Gelir	2,94	9,65
	Gider	12,82	36,81

KKTC Ödemeler Dengesi IMF Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum (Sayfa 2/4)

3.2.	Navlun		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
3.3.	Diğer		4,18	8,24
		Gelir	4,38	8,37
		Gider	0,20	0,13
4	Seyahat		950,42	1.826,34
		Gelir	1.068,49	2.039,68
		Gider	118,06	213,34
4.1	Turizm		340,33	1,162,31
		Gelir	418,81	1.339,33
		Gider	78,48	177,02
4.2	Eğitim		595,39	644,76
		Gelir	632,27	677,41
		Gider	36,88	32,65
4.3	Sağlık		14,71	19,27
		Gelir	17,41	22,94
		Gider	2,70	3,67
5	İnşaat		-34,60	-45,94
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	34,60	45,94
6	Sigorta ve Emeklilik Hizmetleri		3,47	5,92
		Gelir	4,98	9,34
		Gider	1,51	3,42
7	Finansal Hizmetler		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
8	Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Ücretleri		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
9	Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri		-4,35	-2,86
		Gelir	2,62	2,66
		Gider	6,97	5,52
10	Diğer İş Hizmetleri		-1,93	-2,30
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	1,93	2,30
11	Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00
12	Resmi Hizmetler		0,00	0,00
		Gelir	0,00	0,00
		Gider	0,00	0,00

KKTC Ödemeler Dengesi IMF Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum (Sayfa 3/4)

C.	BİRİNCİL GELİR DENGESİ	114,60	142,93
	Gelir	182,76	219,94
	Gider	68,16	77,01
1	Ücret Ödemeleri	11,87	20,03
	Gelir	27,84	35,29
	Gider	15,97	15,26
2	Yatırım Geliri	102,73	122,90
	Gelir	154,92	184,66
	Gider	52,19	61,75
2.1.	Doğrudan Yatırım	-19,90	-26,10
	Gelir	0,00	0,00
	Gider	19,90	26,10
2.2.	Portföy Yatırımları	12,23	14,23
	Gelir	12,23	14,23
	Gider	0,00	0,00
2.3.	Diğer Yatırımlar	110,40	134,78
2.3.1.	Faiz ve Benzeri Gelirler	142,69	170,43
2.3.1.1	Merkez Bankası	68,46	107,47
2.3.1.2	Bankalar	74,23	62,96
2.3.2.	Faiz ve Benzeri Giderler	32,29	35,65
2.3.2.1	Merkez Bankası	1,40	3,45
2.3.2.2	Bankalar	30,90	32,20
D.	İKİNCİL GELİR DENGESİ	330,91	332,41
1	Genel Hükümet	150,70	157,83
2	Diğer Sektörler	180,20	174,58
2.1.	Kişisel Transferler	87,51	88,68
2.1.1.	İşçi Gelirleri	87,51	88,68
2.1.2.	Diğer Kişisel Transferler	0,00	0,00
2.2.	Diğer Transferler	92,69	85,90
II -	SERMAYE HESABI	-15,90	-0,29
1	Üretilmeyen ve Finansal Olmayan Varlıklar	-15,90	-0,29
III -	FİNANS HESABI	-268,76	195,99
1.	Doğrudan Yatırımlar	-99,96	-418,53
1.1.	Net Varlık Edinimi	0,00	0,00
1.1.1.	Sermaye	0,00	0,00
	Yatırım	0,00	0,00
	Tasfiye	0,00	0,00
1.1.2.	Diğer Sermaye (Net)	0,00	0,00
1.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	99,96	418,53
1.2.1.	Sermaye	13,11	23,93
	Yatırım	13,11	23,93
	Tasfiye	0,00	0,00
1.2.2.	Diğer Sermaye (Net)	0,00	0,00
1.2.3.	Gayrimenkul (Net)	86,84	394,59

KKTC Ödemeler Dengesi IMF Altıncı El Kitabı - Ayrıntılı Sunum (Sayfa 4/4)

2.	Portföy Yatırımları	42,65	103,01
2.1.	Net Varlık Edinimi	42,65	103,01
2.1.1.	Genel Hükümet	0,00	0,00
2.1.2.	Bankalar	42,65	103,01
2.1.3.	Diğer Sektörler	0,00	0,00
2.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	0,00	0,00
2.1.1.	Genel Hükümet	0,00	0,00
2.1.2.	Bankalar	0,00	0,00
2.1.3.	Diğer Sektörler	0,00	0,00
3.	Diğer Yatırımlar	-175,69	-27,50
3.1.	Efektif ve Mevduatlar	-109,37	64,61
3.1.1.	Net Varlık Edinimi	-98,59	67,98
3.1.1.1.	Bankalar	-129,49	99,76
3.1.1.1.1	TL	-96,67	18,79
3.1.1.1.2	YP	-32,82	80,97
3.1.1.2.	Diğer Sektörler	30,90	-31,78
3.1.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	10,78	3,38
3.1.2.1.	Bankalar	11,03	-13,95
3.1.2.2.	Diğer Sektörler	-0,24	17,32
3.2.	Krediler	-66,33	-92,10
3.2.1.	Net Varlık Edinimi	-19,69	9,51
3.2.1.1.	Merkez Bankası	0,00	0,00
3.2.1.2.	Bankalar	-19,69	9,51
3.2.1.3.	Genel Hükümet	0,00	0,00
3.2.2.	Net Yükümlülük Oluşumu	46,63	101,61
3.2.2.1.	Merkez Bankası	0,00	0,00
3.2.2.2.	Bankalar	0,06	0,34
3.2.2.3.	Genel Hükümet	55,32	69,84
3.2.2.4.	Diğer Sektörler	-8,74	31,44
4.	Rezerv Varlıklar	-35,76	539,01
4.1.	Altın	-0,06	-0,01
4.2.	Diğer Rezerv Varlıklar	-35,71	539,01
4.2.1.	Efektif ve Mevduatlar	-85,07	135,85
4.2.2.	Menkul Kıymetler	49,36	403,16
IV -	NET HATA VE NOKSAN	-170,08	93,35